

Dr. Jakab László PhD

ny. alezredes

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

Bolyai János Katonai Műszaki Kar

Vegy-, és Katasztrófavédelmi Intézet

jakab.laszlo@uni-nke.hu

A katonai tűzoltó képzés megvalósításának lehetősége a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Repülő-, és Légvédelmi Intézetében

Absztrakt

A katonai tűzoltók jelenleg a katonai bázisrepülőtereken, különböző anyagraktárakban, kiképző központban és a Légtérellenőrző ezrednél teljesítenek szolgálatot, a beavatkozók összlétszáma közel 300 fő. A katonai tűzoltók felkészítése nem egységes rendszerben folyik, ezért szükség van a képzés megújítására.

Military fire department see service on flying fields, in the military training center, in lots of barnch depots, in some dumps. Theirs number are about 300. Military fire fighting training is not organic, for this we need reformation it. In favour of military fire training there is opportunity carry out some course training, in Zrínyi Miklós National Defence University Bolyai János Military Technical Faculty Aviation and Air Defense Institute. These training costs less than, in public institute.

Honvédségi tűzoltó képzés jelene

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény hatálya 2007 január 1-től kiterjed a katonai létesítményekre is. Addig az időpontig a Magyar Honvédségben a Honvédelmi Miniszter által kiadott utasításnak megfelelően működött a tűzvédelem. A változással a honvédségi tűzoltó alegységek, szervezetek is létesítményi tűzoltóságnak minősülnek és a 32/2002(XII: 12.) BM rendelet követelményeinek kell, hogy megfeleljenek a képzés vonatkozásában is (tűzoltó szakképesítés megszerzése).

Ezért a katonai tűzoltó képzés két nagy területen folyik: az általános katonai képzés és a katonai bázisrepülőtereken szolgálatot teljesítők részére a szakképzés tanfolyami formában a Honvédelmi Minisztérium keretén belül, a szakalapozó OKJ-s tűzoltó szakképzés pedig a Önkormányzati és Területfejlesztési (2010-től Belügy)Minisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság keretein belül valósul meg.

Az általános katonai képzést a Magyar Honvédség Kinizsi Pál Tiszthelyettes Szakképző Iskola végzi. Utána a csapatoknál –a tűzoltókkal szembeni általános követelmények alapján- kiválasztják azokat a katonákat, akik kiváló erőnléttel, kiemelkedő fizikai állapottal-, stressztűrő képességgel-, pszichikai tűrőképességgel rendelkeznek és beiskolázzák a közeli önkormányzati tűzoltóságokhoz – ahol tűzoltó szakképzés folyik a tűzoltók részére – 2X2 hónapos OKJ-s tanfolyamra :2 hónap elméleti felkészítés és 2 hónap gyakorlati felkészítés (a helyi specialitásokra a Honvédség tűzoltó alegységeinél, ahol a beosztásuk van, ott készültek fel). A képzés tervezése, szervezése és a vizsgáztatások végrehajtása az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság egyetértésével az Igazságügyi és Rendészeti/2010-től Belügy/ Minisztérium Oktatási Főigazgatóság jogosultsága. A 4 hónap elvégzése után a katona az ország egész területére érvényes tűzoltó szaképesítést kap. [1]

Az OKJ-s tanfolyam után a repülőtéren tűzoltók részére – szakmai ráépüléssel - **a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar Repülő-, és Légvédelmi Intézetében** „Repülőtéren speciális(szerződéses) tanfolyamok” és a parancsnoki állomány részére „Repülőtéren szakasz(váltás) parancsnoki tanfolyam” kerül végrehajtásra 164-164 órában, mely az utóbbi 2 évben kiegészül a soros „PRT nemszervezetszerű tűzoltó tanfolyamokkal” (60 óra).

1. számú kép
Szóbeli vizsga a repülőtéri szakasz(váltás)parancsnoki tanfolyamon 2010. 10. 08.
(Készítette: Baksi Sándor őrgy.)

A katonai tűzoltó képzés megvalósításának szükségessége

A jelenlegi képzési rendszer előnyei: a Magyar Honvédségnek csak meg kell tervezni a kalkulált létszámokat és csak a pénzügyi erőforrásokat kell biztosítani az együttműködési szerződésben rögzítettek szerint az önkormányzati tűzoltóságok részére. Nem kell biztosítani a képzéshez oktatói állományt és képzési bázist. Országosan elismert szakképesítést kapnak.

A jelenlegi képzési rendszer hátrányai: az, hogy országosan elismert szakképesítést kapnak, egyben hátrány is, mert az anyagi és a rendfokozati különbségek miatt a katonai tűzoltók 10%-20%-a elhagyja a katonai pályát és az önkormányzati tűzoltóságoknál helyezkedik el – gyakorlatilag a Honvédség pénzén képzünk az önkormányzatoknak tűzoltókat. A képzés tematikája az önkormányzati tűzoltóságra vonatkozik, hiányoznak belőle a speciális katonai részek. A kis beiskolázandó létszámok miatt a tanfolyamok nem akkor indulnak az önkormányzati tűzoltóságokon amikor a Honvédségnek szükséges lenne rá. A tanfolyamok költségigénye magas: képzési költségek, utazási költségek és szállásköltségek.

2. számú kép
Gyakorlati vizsga a Repülőtéri szakasz (váltás) parancsnoki tanfolyamon 2010. 10.08.
(Készítette: Baksi Sándor őrgy.)

A katonai tűzoltó képzéssel a jelenlegi képzési rendszer hátrányait ki lehetne küszöbölni.

A katonai tűzoltó képzés megvalósításának feltételei

A katonai tűzoltó képzés beindításához jogszabályi változtatásokra van szükség. A katonai tűzoltó szakképesítést fel kell venni az OKJ jegyzékbe, ki kell dolgozni a követelményrendszerét, ezeket egyeztetni kell a Belügyminisztériummal. A tervezett jogszabályi változtatásokkal a Honvédelmi Minisztérium felügyelete alá kerülne a képzés.

A katonai tűzoltó képzés előnyei: az új szakképzettséggel megszüntethető lenne a 10%-os kiáramlás a tűzoltók részéről az önkormányzati tűzoltóságokhoz, hosszab távon kevesebb katonát kellene kiképezni, a kis beiskolázandó létszámokat a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar Repülő és Légvédelmi Intézetében be lehetne integrálni az ott folyó „Repülőtéri speciális(szerződéses)-, Repülőtéri szakasz(váltás)parancsnoki-, PRT nemszervezetszerű tűzoltó tanfolyamok” rendszerébe. Az intézetben 2005-óta folyik a repülőtéri tűzoltók tanfolyam rendszerű felkészítése. A gyakorlati képzés során kiemelt figyelmet fordítanak a tűzoltás biztonságtechnikájára. Stabil belső és külső oktató állomány áll rendelkezésre, nagy elméleti és gyakorlati tapasztalattal. A Repülő-,és Légvédelmi Intézetben a következő katonai tanfolyamok kerültek végrehajtásra - a repülő-, és légvédelmi csapatok hivatásos és szerződéses katonai állománya részére - az elmúlt 13 évben a mostani oktatásban részt vett belső és külső oktatói állomány 75%-ának részvételével:

Év	Tanfolyam száma	Tanfolyam megnevezése	Tanfolyami létszám

1997	2	NATO orientációs tiszti tanf.	30
1998	10	NATO orientációs tiszti tanf.	150
1999	10	NATO orientációs tiszti tanf.	140
	10	NATO orientációs tts-i tanf.	150
2000	10	NATO orientációs tiszti tanf.	140
	10	NATO orientációs tts-i tanf.	150
	1	Szolgálatvezetői tanfolyam	15
	1	Vezénylő zászlósi tanfolyam	21
2001	2	NATO orientációs tiszti tanf.	28
	10	NATO orientációs tts-i tanf.	150
	1	Szolgálatvezetői tanfolyam	15
	1	Vezénylő zászlósi tanfolyam	21
	2	Speciális angol tanfolyam	24
2002	1	NATO orientációs tiszti tanf.	15
	3	NATO orientációs tts-i tanf.	45
	1	STO (VV. hdm.ti.) tanfolyam	10
	1	STO (VV. hdm.tts.) tanfolyam	15
	2	Vezénylő zászlósi tanfolyam	22
2003	1	NATO orientációs tiszti tanf.	11
	1	ACEC tanfolyam	10
	1	STO passzív védelmi tanf.	13
	1	STO helyreállítási tanf.	10
	1	NATO orientációs tts-i tanf.	14
2004	1	NATO zászlóalj törzstiszti tanf.	10
	3	ACEC tanfolyam	22

	2	NATO orientációs tts-i tanf.	28
	2	NATO század(sz)parancsnoki	12
	1	NATO logisztikai tts. tanf.	12
2005	1	ACEC tanfolyam (nappali)	7
	1	Force Protection tts tanf	8
	1	NATO század pk-i tanf	15
	1	NATO zászlóalj törzstiszti tanf.	15
	2	<i>Repülőtéri tűzoltó szerződéses tanf.</i>	20
	2	<i>Repülőtéritűzoltó váltásparancsnoki tanf.</i>	20
2006	4	ACEC tanfolyam	28
	3	<i>Repülőtéri tűzoltó szerződéses tanf.</i>	30
	2	<i>Repülőtéritűzoltó váltásparancsnoki tanf.</i>	20
2008	3	<i>Tűzoltó alapismereti szakmai tanfolyam</i>	61
	2	<i>Repülőtéri szerződéses tűzoltó tanfolyam</i>	14
	1	<i>Repülőtéri váltás/szakasz parancsnoki tanfolyam</i>	7
2009	2	<i>Repülőtéri szerződéses tűzoltó tanfolyam</i>	14
	1	<i>Repülőtéri váltás/szakasz parancsnoki tanfolyam</i>	4
	1	<i>Tűzoltó alapismereti szakmai tanfolyam</i>	20
2010	1	<i>Repülőtéri szerződéses tűzoltó tanfolyam</i>	20
	4	<i>Repülőtéri váltás/szakasz parancsnoki tanfolyam</i>	28
	2	<i>Tűzoltó alapismereti szakmai tanfolyam</i>	14
	2	<i>PRT tűzoltó tanfolyam</i>	40
MINDÖSZ- SZESEN:	128 db	TANFOLYAM	1716 fő.

1. számú táblázat Katonai tanfolyamok 1997-2010 között (a táblázat nem tartalmazza a repülő szakmai

tanfolyamokat!)

A katonai tűzoltó szaképzettség megszerzésének feltételeibe és követelményrendszerébe be lehet dolgozni a honvédségi tűzoltók speciális feladatrendszerét(lőszer-, robbanóanyag-, gyújtóanyag-, helikopter leszállóhely-, NATO STANAG 7145, NATO FORCE PROTECTION, TACEVAL, OPEVAL tűzvédelmi előírásait és a katonai tűzoltókkal szemben támasztott követelményeket, azok teljesítésének ellenőrzési szempontjait). A tűzoltók rendfokozati besorolását és annak pénzügyi vonzatait egy szakmai felülvizsgálat és a pénzügyi lehetőségek figyelembe vételével meg lehet oldani. A tanfolyamokra az utazási költségek kevesebbe kerülnének. Szállásköltséggel nem kell számolni, mert az intézetben(nagyobb létszámok esetén a repülőbázison) a szállás és étkezés megoldott. A tűzoltó technikai eszközök a bázis tűzoltó szakaszánál adottak, a tűzoltáshoz szükséges anyagokat pedig az Összhaderőnemi Parancsnokságtól kapja meg a bázis tűzoltó szakasza.

3. számú kép

Tűzoltási gyakorlat a repülőtéren (váltás) parancsnoki tanfolyamon
(Készítette: Baksi Sándor őrgy)

Képzés költségeinek összehasonlítása:

A jelenlegi rendszerben 300 fővel számolva csak a képzés költsége(nem számolva az utazási-, szállás-, étkezési költségeket) $300 \times 250\,000 \text{ Ft} = 75\,000\,000 \text{ Ft}$. Ha ehhez hozzászámoljuk a kiáramlást (10-20%), akkor ez további $7\,500\,000$ ($14\,000\,000$) Ft. Ez összesen: $82\,500\,000$ ($90\,000\,000$) Ft. Ez a képzési költség nagyon sok. Az új rendszerben a Repülő-, és Légvédelmi Intézetben költségként csak az óradíjakat figyelembe véve egy 10 fős tanfolyam a 300 főre kivetítve csak 60 millió-, 15 fős tanfolyamok esetén csak 40 millió forint, 20 fős tanfolyamok esetén 30 millió forint lenne(tanfolyamonként 2 millió forinttal számolva). Ezzel $22,5$ (30), $42,5$ (50), illetve $52,5$ (60) millió forint takarítható meg! [2]

Összességében csak a képzési költségek sokkal kevesebbe kerülnének.

A katonai tűzoltó képzés hátrányai: csak a katonai tűzoltók részére lenne: a katonai tűzoltó szakképesítéssel nem lehetne az önkormányzati tűzoltóságnál elhelyezkedni.

Miért az Egyetem Repülő-, és Légvédelmi Intézetében?

Ez a képzési forma igaz, hogy nem akkreditált felsőfokú, hanem csak tanfolyami képzés, de a katonai tűzoltó képzés beindítását a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság (továbbiakban MH ÖHP(ELLO/4-61/2010)kezdte meg - a Honvédelmi Minisztérium Hadműveleti és Kiképzési Főosztály(HKF/108-149/2010) támogatásával - kiképzési bázisként a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar Repülő és Légvédelmi Intézetét jelölve meg. *A katonai tűzoltó képzés előnyei* részben felsoroltak mellett, az intézetben 6 éve folyik a repülőtéren tűzoltók és 2 éve a PRT nemszervezetszerű tűzoltók felkészítése. A külső és belső oktatók többéves oktatói tapasztalatokkal rendelkeznek. Az intézetben több tűzoltó tanfolyam integrálódna a felkérés szerint, amely kiegészülne még egyéb katonai képzéssel.

Képzés megnevezése	Képzés óraszáma	Éves tanfolyam szám	Éves óraszám
Tűzoltó szakképzés	650	3	1950

(tervezett)			
Veszélyes anyagok-tár tűzoltó tanfo- lyam(tervezett)	40	2	80
Repülőtéri speciális tűzoltó tanfolyam(meglévő)	164	4	656
Repülőtéri tűzoltó váltásparancsnoki tanfolyam(meglévő)	164	2	328
PRT nemszervezetszerű tűzoltó tanfolyam(meglévő)	60	2	120
Hivatásos(szerz.) állomány lövészeti felkészítése(meglévő)	96	1	96
Mindösszesen:	1174	14	3230

2. számú táblázat: A Repülő és Légvédelmi Intézetben folyó és tervezett tűzoltó és egyéb katonai tanfolyamok.

Amennyiben a jogszabályi változtatások megteremtik a lehetőséget a katonai tűzoltó szakképzés beindítására, akkor szükség lesz oktatói korrekciókra. A táblázat első két sorát vizsgálva az éves óraszámok 2030 órával fognak nőni, ez szükségessé teszi 3 fő oktatói hely létrehozását. A jelenlegi oktatói állományból a szakmai kiegészítő oktatást 5 fő belső oktató végzi, a szakmai oktatást külső előadók tartják(egyetem állományából 1 fő nem oktatói státuszban lévő/1 fő PhD/, 2 fő a repülőbázis állományából , 1 fő MH ÖHP Ellenőrzési Osztályáról és 1 fő nyugdíjas /PhD/). Amennyiben az egyetem állományában lévő külső oktató helyét átteszik oktatói helyre az intézethez és a bázis állományában lévő helyet átkérik az MH ÖHP-től, **csak egy oktatói helyet kell létrehozni és az oktatói állomány 2 fő PhD végzettségű oktatóval nőne.** Az oktatói csoportot célszerű lenne a Kossuth Lajos Hadtudományi Kar Általános Katonai tanszéke állományába helyezni. Mivel ezek a tanfolyamokra távlatokban folyamatosan szüksége van az ÖHP-nek, illetve az intézetben dolgozó hivatásos és szerződéses állománynak az oktatók óraterhelése hosszútávon biztosított lenne.

A jogszabályi változtatások és a követelmények kidolgozása – várhatóan 1-1,5 év - után a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar Repülő-, és Légvédelmi Intézete tovább tudná erősíteni a katonai képzési területeket a katonai tűzoltó szakképzés beindításával a feltételek biztosítása mellett.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Dr. Csutorás Gábor: A katonai tűzoltó koncepció - Sereg Szemle – 2010. 2. szám 112. o.
[2] Dr. Csutorás Gábor: A Magyar Honvédség tűzoltó katonáinak képzési helyzete- Ello/4-6/2010

Vissza a tartalomhoz >>>